

פייגין והערפדים

בספר דברים (פרק כו) מתואר טקס הבאת הביכורים למקדש. מובא שם טקסט, 'מקרא ביכורים' בלשון חז"ל, שאמור להיאמר בשעת הבאתם. טקסט זה פותח במעין סיכום קצרצר של תהליכי השעבוד והשחרור שבפרשות הראשונות של ספר שמות. בפירושו 'העמק דבר' (דברים כו, ו) עומד רבי נפתלי צבי יהודה ברלין (ה'נצ"ב', 1817-1893) על ביטוי אחד המצוי ב'מקרא ביכורים': "וַיִּרְעוּ אֶתֶּנּוּ הַמִּצֵּרִים". במסר ששולח משה למלך אדום מובא ביטוי שונה במקצת: "וַיִּרְעוּ לָנוּ מִצֵּרִים" (במדבר כ, טו). ההבדל נראה סגנוני במהותו, וכמוהו רבים בשפה. אולם הנצי"ב פרש את ההבדל באופן מופלא. "וַיִּרְעוּ לָנוּ" פירושו גרמו לנו רעות וסבל. לא כך "וַיִּרְעוּ אֶתֶּנּוּ", שפירושו: "עשו אותנו לרעים... עד שחשדו אותנו ואמרו וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂאֵינּוּ וְנִלְחַם בָּנוּ, מה שלא עלה על דעת ישראל".

אכן "הִבֵּה נִתְחַכְמָה לוֹ" של פרעה מהווה אחת הדוגמאות, אולי הראשונה, בהן הוטחו על עמינו האשמות דימוניות בעזרתן נעשתה דמוניזציה של עם ישראל. הנצי"ב הכיר יפה תופעה זו במקום גלותו, רוסיה הצארית שהייתה יחד עם גרמניה לאחת מבתי-היוצר של האנטישמיות המודרנית. רוסיה הצארית "התמחתה" בשימוש בשנאת היהודים. לשיאו הגיע תהליך זה ב-1905 עם פרסום ה'פרוטוקולים של זקני ציון' הדמיוניים, מעשי ידיה של ה'אוכרנה', המשטרה הפוליטית הרוסית.

מה מיוחד ב'פרוטוקולים'? הלוא העלילות נגד היהודים מקובלות היו מדורי דורות. אכן, רבים האשימו את העשירים היהודיים כמקור כל נגע. אחרים האשימו את היהודים כמהפכנים הרוצים להרוס את המדינה, את הלאומיות, את המשפחה, כדי ליצור חברה קומוניסטית. שתי האשמות אלו מקורן ומטרתן שונים. הן כמובן אף סותרות זו את זו. ה'פרוטוקולים' פתרו את הסתירה. הם יצרו תורת קונספירציה מקיפה. הפשעים הסותרים אינם אלא אמצעים משלימים בתוכנית היהודית המקיאבליסטית להשתלט על העולם. עמדותיהם הפוליטיות, מעמדם הכלכלי ואף אמונתם הן משניות לתוכנית שטנית זו. הספר הוכח כזיוף וכפלגיאט, אך הוא המשיך להיות כלי בידי האנטישמים. בעקבות כך, במבוא ל'המזימה' (The plot, 2004), ספר הקומיקס שחיבר על ה'פרוטוקולים' ממש לפני מותו, כינה אותו ויל אייזנר (Will Eisner): "ההונאה המבעיתה והערפדית הזאת".

ערפדים! ה'פרוטוקולים' הומתו במשפטים ובמחקרים, אך הם ממשיכים לרצוח, כי מאחוריהם עומדים ערפדים. האנטישמיות כולה אינה אלא מזימה ערפדית. דבריו המופלאים של אייזנר נתנו לי להבין את דברי חז"ל (ברכות יח ע"ב) המלמדים שרשעים "בחייהן קרויין מתים". הם אמנם מתים הניזונים מדם האמת ההופכת לשקר. ועד עצם היום הזה, בייחוד

בארצות ערב, הם ממשיכים לנשוך בני אדם ולהפכם לערפדים. כך מתפשטת האנטישמיות בעולם ש"קָל בְּאֵיָהּ לֹא יָשׁוּבוֹן - וְלֹא יִשְׁיִגּוּ אַרְחוֹת חַיִּים" (משלי ב, יט).

מוטאציות מתרחשות, אך הגנים הערפדיים שורדים. האנטי-ציונות שמרה על ה'פרוטוקולים'. דוגמה יכולה ללמד על הכלל. התייעצתי עליה עם נכדי הקטנים שהסבירו לי ש'פוקמון' הוא כבר משחק מיושן. אך למרות זאת אתתייחס אליו. פוקמון הופיע ב-1995. הוא נעשה פופולרי בארצות ערב ב-2000. עד מהרה קיבלו שגרירויות יפן שאלות הולכות ונשנות. האם שמה של הדמות החשובה ביותר 'פיקציו', פירושו 'אני יהודי'? האם 'פוקמון' פירושו 'אין א-להים'? אין אני רוצה להגן על הערכים המשתקפים במשחק, אני רוצה רק לעורר תשומת לבכם לסימני השיניים הערפדיות עבד אלמנעם אבו זנט, חבר לשעבר בפרלמנט הירדני שקבע שמשחק יש בו "חילול הקודש, לעג על אללה ועל ערכינו המוסריים" והוסיף: "הוכח שמשחק זה הוא חלק של תוכנית יהודית להשחית את נפשם של הדור הצעיר",

האם ניתן להלחם נגד השקר הערפדי? כן, בתנאי שנהיה מודעים שההיסטוריה אינה מובלת על ידי כוחות ריאליים בלבד, צבאיים או כלכליים, כי אם גם על ידי פנטזיות, והמלחמה נגדן קשה הרבה יותר. המלחמה בפנטזיות חייבת להיעזר בפנטזיות ולהגיע לרבדים הרגשיים של האדם. היא חייבת להיעזר בסאטירה, שאצלנו יש לה נטייה להתייחס רק לדמות המשתקפת בראי, לפעמים ראי עקום. נראה לי שאפילו בני האדם הרחוקים מעולם הפנטזיה, נוטים לעשות ממוצע מהאינפורמציות המגיעות אליהן. כאשר מוגשת עמדה שקולה, הממוצע יטה אז באופן ברור נגד האדם שיבחר באמת הערומה והאדישה. מי שהבין זאת היה, שוב ויל אייזנר, אחד מענקי הקומיקס. הוא חיבר קומיקס ששמו 'פייגין היהודי'. כידוע, פייגין הוא דמות יהודית שדיקנס צייר ב'אוליבר טוויסט' והפכה סטריאוטיפ אנטישמי. האמנם קשה לצפות גם מאנשי התרבות, האמנות, אמצעי התקשורת והקולנוע היהודיים בדורנו הכואב, שיציגו לנו את הפרספקטיבה של פייגין, ולא רק של ערפדים צמאי מוות.